

राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल

मनमैजु, काठमाडौं

खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवम् परीक्षा योजना

स्तर : अधिकृत द्वितीय, सेवा : राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, समूह : अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण व्यवस्थापन, पद :

उपनिर्देशक (अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण व्यवस्थापन)

यस पाठ्यक्रमलाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा, पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता, पूर्णाङ्क : ३०

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा योजना						
पत्र	विषय	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या र अङ्कभार	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय
प्रथम	(क) विकास प्रशासन	विषयगत	४प्रश्न×१० =४०अङ्क	१००	४०	३घण्टा
	(ख)सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन		२प्रश्न×१० =२०अङ्क			
			१प्रश्न×२० =२०अङ्क (समस्या समाधान)			
	(ग)Proposal and Report Writings		१प्रश्न×२० =२०अङ्क			
द्वितीय	(क)तालिम तथा अनुसन्धान	विषयगत	४प्रश्न× १० =४०अङ्क	१००	४०	३घण्टा
	(ख)कानून तथा न्याय		४प्रश्न× १० =४०अङ्क			
	(ग)नेपालको संविधान र सम्बन्धित ऐन, नियमहरू		२प्रश्न× १० =२०अङ्क			
द्वितीय चरण:-अन्तर्वार्ता						
अन्तर्वार्ता					३०	

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यमभाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ । तर प्रथम पत्रको खण्ड(ग)Proposal and Report Writing को प्रश्न अंग्रेजी माध्यममा सोधिनेछ र त्यसको उत्तर अंग्रेजी माध्यममा नै दिनु पर्नेछ ।
- प्रथमपत्र र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।

3. प्रत्येक पत्रको लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्ड/प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ ।
4. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
5. प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
6. समस्या समाधान माथि उल्लेख गरिएको पाठ्यक्रमको कुनै पनि विषयबाट सोध्न सकिनेछ ।
7. पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७७/०३ /२६ देखि

प्रथमपत्र

खण्ड क : विकास प्रशासन अङ्क ४० (४ प्रश्न × १० अङ्क)

1. विकास: अवधारणा र नवीनतम् उपागम
2. विकासका आयामहरू : दिगो विकास, समावेशी विकास, सहभागीतामूलक विकास, गरीबी निवारण, गैह्र सरकारी क्षेत्र र विकास, लैङ्गिक सवाल, जलवायु परिवर्तन र जैविक विविधता, सन्तुलित विकास, विश्वव्यापीकरण, आर्थिक उदारीकरण र निजीकरण
3. नेपालमा योजनाबद्ध विकासको उपलब्धि, समस्या र चुनौति
4. नेपालमा विकास आयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
5. बजेटको कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
6. नेपालमा वैदेशिक सहायताको आवश्यकता, उपयोग, उपलब्धि र चुनौति
7. नेपालमा लगानीमैत्री वातावरण र नेपालको वैदेशिक लगानी नीति
8. नेपालमा संघीय शासन प्रणालीको अवधारणा र महत्त्व
9. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सीमा र सम्बन्ध
10. परियोजना विश्लेषण तथा परियोजना व्यवस्थापन: परियोजनाचक्र (Project cycle), कार्य शर्त (Terms of Reference), व्यवसायिक परियोजना (Business Plan), परियोजना प्रस्ताव (Project Proposal)
11. सूचनाको हक र पारदर्शिता
12. सुशासन, सदाचार, नैतिकता, र व्यावसायिकता
13. विद्युतीय शासकीय प्रणाली (E-Governance)
14. कम विकसित तथा भूपरिवेष्टित राष्ट्रको अधिकार
15. सामाजिक न्याय र सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी नेपाल सरकारका नीति तथा कार्यक्रम
16. समानुपातिक समावेशीकरणका विविध पक्ष

खण्ड ख : सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापन अङ्क ४० (२ प्रश्न × १० अङ्क १ प्रश्न २० अंक)

1. सार्वजनिक प्रशासनमा मानव पूँजी व्यवस्थापन (Human Capital Management)
2. संगठनात्मक स्वरूप र संगठित संस्था
3. कर्मचारी प्रशासनका विविध पक्षहरू
4. राजनीति र प्रशासन बीचको अन्तरसम्बन्ध
5. नेपालको सार्वजनिक प्रशासन सुधारका प्रयास एवम् चुनौतीहरू
6. व्यवस्थापनको अवधारणा, सिद्धान्त र नवीनतम प्रवृत्तिहरू
7. व्यवस्थापनका विभिन्न पक्षहरू :- नेतृत्व, उत्प्रेरणा, मनोबल, निर्णय प्रकृया, संगठनात्मक व्यवहार (Organizational Behavior) र कार्य संस्कृति (Work Culture)
8. व्यवस्थापनका आयामहरू : द्वन्द्व व्यवस्थापन, तनाव व्यवस्थापन, परिवर्तन व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन, समय व्यवस्थापन र विपत्त व्यवस्थापन
9. रणनीतिक योजना (Strategic Planning)
10. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Management Information System)
11. संचार, संचारको बुझाई, संचार प्रक्रियामा सुधार, सूचना र संचार प्रविधि
12. वार्ताको अवधारणा, सीप र रणनीति

खण्ड (ग) : Proposal and Report Writings (1 Question ×20 Marks)

1. Proposal/Concept Note Writings: On behalf of the the concerned agencies.
  - Identification of problem
  - Objectives
  - Rational or Justification
  - Methodology
  - Scope and Limitation
  - Organization/ Design
  - References
2. Report Writings: On behalf of the NJA Nepal to the concerned agencies.
  - Introduction
  - Followed methodology/Techniques
  - Carried activities
  - Deliverable Output
  - Findings, Conclusions and Recommendations
  - References

***

द्वितीयपत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड क : अनुसन्धान तथा तालिमव्यवस्थापन(Research and Training Management)- अङ्क ४०

(४ प्रश्न × १० अङ्क)

1. Research: concept, philosophy, approaches and types
2. Social science research: concepts and approaches
3. Research design: process and approaches
4. Research proposal
5. Research report writing: techniques and citation style
6. Management consulting: purpose, approaches, types and techniques
7. Data analysis and interpretation
8. Dissemination and utilization of research outputs
9. Research policy and planning
10. Professional writing techniques
11. Observation, Questioning, feedback and information processing skills
12. Counseling and coaching skills
13. Training Policy and planning
14. Systematic approach to training
15. Training methods
16. Training Needs Assessment
17. Training Management
18. Training materials development
19. Learning Facilitations process and skill
20. Training Evaluation Process and Methods
21. Training, research and consulting in Nepal
22. Functions, duties and responsibilities of a trainer
23. Trainers' Training and its Role and importance in Nepal
24. Training Policies of GoN and NJA Nepal

खण्ड (ख): कानून र न्याय -४० (४ प्रश्न × १० अङ्क)

1. विधिशास्त्रको अवधारणा र नेपालको कानून प्रणालीमा प्रयोग
2. न्यायको अवधारणा र यस सम्बन्धी नवीनतम् अवधारणाहरु: लैंगिक न्याय, बाल न्याय, वातावरणीय न्याय, विकेन्द्रीकृत न्याय, पुनःस्थापकीय न्याय र संक्रमणकालीन न्याय
3. नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र विशेषताहरु
4. कानूनको शासन र संविधानवाद सिद्धान्त र व्यवहार
5. न्यायपालिकाको स्वतन्त्रता र स्वायत्तता सिद्धान्त र व्यवहार
6. न्यायिक पुनरावलोकन: न्यायिक सक्रियता तथा आत्मसंयम र सार्वजनिक सरोकारको विवाद
7. संघीयता र न्यायपालिका
8. मौलिक हक र तिनको प्रचलन
9. नेपालमा अभियोजन प्रणालीको विकासक्रम
10. अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्बन्धी कानून र नेपालमा यसको अभ्यास
11. सपुर्दगी र पारस्परिक कानूनी सहायता

12. विदेशी राज्य र कुटनीतिक प्रतिनिधिको सुविधा तथा उन्मुक्ति सम्बन्धी व्यवस्था
13. मानव अधिकार र यसको संरक्षण तथा संवर्द्धनमा नेपालले गरेका संवैधानिक एवम कानूनी व्यवस्था
14. व्यवस्थापन विधि र प्रत्यायोजित विधायन
15. रिटको अवधारणा, प्रकार र नेपालमा यसको प्रयोग
16. अदालत व्यवस्थापन
17. फौजदारी न्याय एवम् कार्यविधि कानूनको सिद्धान्त र यसको प्रयोग
18. देवानी तथा फौजदारी मुद्दाको कारवाही सम्बन्धी कार्यविधि
19. नेपालमा सरकार वादी फौजदारी मुद्दाको अनुसन्धान, अभियोजन र सुनुवाईमा देखिएका समस्या र समाधानका उपाय

खण्ड (ग): नेपालको संविधान र सम्बन्धित ऐन, नियमहरू -२० (२ प्रश्न × १० अङ्क)

संविधान तथा ऐन

1. नेपालको संविधान
2. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान ऐन, २०६३
3. न्याय प्रशासन ऐन, २०७३
4. सर्वोच्च अदालत ऐन, २०७४
5. न्याय परिषद् ऐन, २०७३
6. कानून व्यवसायी परिषद् ऐन, २०५०
7. विशेष अदालत ऐन, २०५९
8. मुलुकी अपराध संहिता, २०७४
9. मुलुकी देवानी संहिता, २०७४
10. मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४
11. मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४
12. फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४
13. नेपाल कानून व्याख्या सम्बन्धी ऐन, २०१०
14. भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
15. सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४
16. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
17. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान ऐन, २०४८
18. सुचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४
19. अपराध पिडीत संरक्षण ऐन, २०७५

नियमावलीहरू

१. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान(कार्यकारी निर्देशक तथा कर्मचारीको नियुक्ति, पारिश्रमिक तथा सुविधा सम्बन्धी)नियमावली, २०६९
२. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान (कार्य संचालन) नियमावली, २०६९
३. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६९
४. मुलुकी फौजदारी कार्यविधि नियमावली, २०७६
५. मुलुकी देवानी कार्यविधि नियमावली, २०७६

६. कसूरको अनुसन्धान सम्बन्धी नियमावली, २०७६
७. फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन)सम्बन्धी नियमावली २०७५
८. फौजदारी कसूर (पीडितराहतकोष) नियमावली, २०७७
९. सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०७४
१०. उच्च अदालत नियमावली, २०७३
११. जिल्ला अदालत नियमावली, २०७५
१२. सरकारी वकिल सम्बन्धी नियमावली, २०७७

***